

De alchemist

Nieuws over Paulo Coelho

Bent u geïnteresseerd in Paulo Coelho en zijn werk? Meld u dan aan voor ons Paulo Coelho-mailingbestand. U wordt dan regelmatig op de hoogte gehouden van nieuwe boeken van Paulo Coelho of nieuws over de schrijver.

Meld u aan via onze website www.paulocoelho.nl of stuur een e-mail naar arbeiderspers@wpguitgevers.nl met als onderwerp 'Coelho-mailingbestand'. Vermeld a.u.b. de volgende gegevens:

- naam
- adres
- telefoonnummer
- e-mailadres

Aan ons verstrekte gegevens worden opgenomen in het bestand van WPG-uitgevers, maar niet aan derden verstrekt. U kunt uw gegevens opvragen om ze te laten corrigeren of verwijderen door een e-mail te sturen naar arbeiderspers@wpguitgevers.nl.

Leverbare boeken van Paulo Coelho bij De Arbeiderspers:

De pelgrimstocht naar Santiago
De alchemist
Aan de oever van de Piedra huilde ik
De Vijfde Berg
Veronika besluit te sterven
De duivel en het meisje
De strijders van het licht
Elf minuten
Leven – de mooiste citaten
De Zabir
Als een rivier
De beks van Portobello

Over Paulo Coelho:

Juan Arias, *Paulo Coelho. De bekentnissen van een pelgrim*

Paulo Coelho

De alchemist

Vertaald door Harrie Lemmens

Met illustraties van Moebius

Uitgeverij De Arbeiderspers
Amsterdam · Antwerpen

Eerste druk november 1994
Vijfenvijftigste druk december 2007

Copyright © 1988 Paulo Coelho
Copyright Nederlandse vertaling © 1994 Harrie Lemmens/
bv Uitgeverij De Arbeiderspers, Amsterdam

Oorspronkelijke titel: *O Alquimista*

Oorspronkelijke uitgave: Editora Rocca Ltda., Rio de Janeiro
Deze uitgave werd gepubliceerd met toestemming van Sant Jordi Asociados,
Barcelona, Spanje; alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt,
door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zon-
der voorafgaande schriftelijke toestemming van bv Uitgeverij De Arbeiders-
pers, Herengracht 370-372, 1016 CH Amsterdam. *No part of this book may be
reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without
written permission from bv Uitgeverij De Arbeiderspers, Herengracht 370-372,
1016 CH Amsterdam.*

Omslagontwerp: Nico Richter
Omslagillustratie: Moebius

ISBN 978 90 295 0965 7/NUR 302
www.arbeiderspers.nl
www.paulocoelho.com

Inhoud

Voorwoord

9

Proloog

15

Eerste deel

17

Tweede deel

65

Epiloog

177

Voor 7.

Alchemist die de wetten van het grote werk kent en toepast

Voorwoord

Het is belangrijk vooraf iets te zeggen over het feit dat *De alchemist* een symbolisch boek is, anders dan *De pelgrimstocht naar Santiago*, dat een non-fictiewerk was.

Ik heb elf jaar alchemie gestudeerd. Alleen het idee al metalen te kunnen veranderen in goud, of het levenselixer te ontdekken, was te boeiend om onopgemerkt te blijven voor iedere beginnening in de magie. Ik geef toe dat het levenselixer mij het meest trok: vóór ik het bestaan van God begreep en voelde, was de gedachte dat alles ooit zou eindigen voor mij iets om wanhopig van te worden. Toen ik dus hoorde dat het mogelijk moest zijn een drankje te maken waarmee ik mijn bestaan vele jaren kon rekken, besloot ik onmiddellijk mij daar volledig aan te wijden.

Het was een tijd van grote maatschappelijke veranderingen—begin jaren zeventig—en er waren nog geen serieuze publicaties over alchemie verschenen. Net als een van de personages uit dit boek besteedde ik het weinige geld dat ik had aan de aanschaf van geïmporteerde boeken, en ik bracht vele uren van mijn dagen door met het bestuderen van de ingewikkelde symboliek. Ik zocht twee of drie mensen in Rio de Janeiro op, die zich serieus wijdden aan het grote werk, maar zij weigerden mij te ontvangen. Daarnaast kende ik een aantal andere personen die zich uitgaven voor alchemisten, laboratoria hadden en beloofden mij de geheimen van de kunst bij te brengen tegen werkelijk astronomische bedragen; nu weet ik dat ze niets wisten van wat ze pretendeerden te onderwijzen.

Ondanks alle ijver die ik aan den dag legde, waren de resultaten nihil. Er gebeurde niets van alles wat de alchemiehandboeken beweerden in hun ingewikkelde taal, een eindeloze reeks symbolen, draken, leeuwen, zonnen, manen en mercuriussen.

Iedere keer weer had ik de indruk dat ik op de verkeerde weg zat, want symbolentaal laat altijd enorm veel ruimte voor meer-voudige uitleg. In 1973, de wanhoop nabij omdat ik geen stap vooruitkwam, beging ik een vreselijke stommititeit. Ik was door het ministerie van Onderwijs van Mato Grosso als docent benoemd aan de toneelschool in die deelstaat, en ik besloot mijn studenten te gebruiken bij werkgroepen die als thema de tafel van smaragd hadden. Dat leidde ertoe, samen met een paar privé-speurtochten door het moerassige gebied van de magie, dat ik een jaar later aan den lijve ondervond wat het is om leergeld te betalen. Mijn hele wereld stortte in.

De volgende zes jaar van mijn leven was ik behoorlijk sceptisch ten aanzien van alles wat met mystiek te maken had. Tijdens die spirituele ballingschap leerde ik een aantal belangrijke dingen: dat je een waarheid pas accepteert als je haar eerst vanuit de grond van je hart ontkent, dat je niet moet vluchten voor je eigen bestemming, en dat Gods hand eindeloos gul is, ondanks zijn strengheid.

In 1981 leerde ik de orde van RAM en mijn meester kennen, die mij terug zou brengen naar de weg die voor mij uitgestippeld is. En terwijl hij mij trainde en les gaf, begon ik opnieuw op eigen houtje alchemie te studeren. Toen we een keer 's avonds na een lange, uitputtende telepathiesessie wat zaten na te praten, vroeg ik hem waarom de taal van de alchemisten zo vaag en ingewikkeld was.

‘Er zijn drie soorten alchemisten,’ zei mijn meester. ‘Zij die vaag zijn omdat ze niet weten waarover ze praten; zij die vaag zijn omdat ze weten waarover ze praten, maar ook weten dat de taal van de alchemie zich tot het hart richt en niet tot het verstand.’

‘En wat is de derde soort?’ vroeg ik.

‘Zij die nooit van alchemie hebben gehoord, maar door hun manier van leven de steen der wijzen ontdekken.’

En daarop besloot mijn meester—die tot de tweede soort behoorde—mij alchemieles te geven. Ik ontdekte dat de symbolen-

taal, die mij zo irriteerde en verwarde, de enige manier was om te komen tot de ziel van de wereld, of wat Jung het 'collectief onbewuste' noemt. Ik ontdekte de eigen legende en de tekens van God, waarheden die mijn intellectuele verstand weigerde te accepteren vanwege hun eenvoud. Ik ontdekte dat het volbrengen van het grote werk niet de taak van enkelen is, maar van alle menselijke wezens op aarde. Natuurlijk manifesteert het grote werk zich niet altijd in de vorm van een ei en een flesje drank, maar ieder van ons kan zonder uitzondering opgaan in de ziel van de wereld.

Daarom is *De alchemist* óók een symbolische tekst. Ik probeer niet alleen alles over te brengen wat ik daarover heb opgestoken, maar ook eer te betonen aan grote schrijvers die tot de universele taal hebben weten te komen: Hemingway, Blake, Borges (die eveneens de Perzische geschiedenis gebruikt heeft voor een van zijn verhalen), Malba Tahan en anderen.

Ter afsluiting van dit lange voorwoord, en ter illustratie van wat mijn meester bedoelde met de derde soort alchemisten, een verhaal dat hij mij zelf verteld heeft in zijn laboratorium.

Eens besloot Onze-Lieve-Vrouw met het Kindje Jezus in haar armen terug te keren op aarde en een klooster te bezoeken. Trots hadden alle paters zich opgesteld in een grote rij, en een voor een traden ze voor de heilige Maagd om haar eer te betuigen. Een droeg prachtige gedichten voor, een ander liet zijn miniaturen voor de bijbel zien, een derde somde alle heiligen op. En zo bewezen ze allemaal, monnik na monnik, eer aan Onze-Lieve-Vrouw en het Kindje Jezus.

Helemaal achter in de rij stond een pater, de nederigste van het klooster, die nooit de geleerde boeken uit die tijd had bestudeerd. Zijn ouders waren eenvoudige mensen die in een oud circus in de buurt werkten, en alles wat ze hem hadden geleerd was een beetje jongleren.

Toen hij aan de beurt was, wilden de andere paters de hommage beëindigen, want de ex-jongleur had niets belangrijks te melden en kon het imago van het klooster beschadigen. Maar

ook hij voelde in zijn hart een immense behoefte om iets van zichzelf aan Jezus en de heilige Maagd te geven.

Beschaamd, de verwijtende blikken van zijn medebroeders in de rug, haalde hij een paar sinaasappels uit zijn zak en begon ermee te jongleren, want dat was het enige wat hij kon.

Toen pas lachte het Kindje Jezus en begon in zijn handjes te klappen op schoot bij Onze-Lieve-Vrouw. En de Maagd stak haar armen naar hem uit en liet hem het kind even vasthouden.

De schrijver

Op hun tocht kwam hij in een dorp, waar een vrouw die Martha heette, hem in haar woning ontving. Ze had een zuster, Maria, die gezeten aan de voeten van de Heer luisterde naar zijn woorden. Martha werd in beslag genomen door de drukte van het bedienen, maar ze kwam er een ogenblik bij staan en zei: 'Heer, laat het U onverschillig, dat mijn zuster mij alleen laat bedienen? Zeg haar dan dat ze mij moet helpen.' De Heer gaf haar ten antwoord: 'Martha, Martha, wat maak je je bezorgd en druk over veel dingen. Slechts één ding is nodig. Maria heeft het beste deel gekozen, en het zal haar niet ontnomen worden.'

Lucas 10:38-42

Proloog

De alchemist pakte een boek dat iemand in de karavaan bij zich had. De kaft was eraf, maar hij kon zien wie de schrijver was: Oscar Wilde. Bij het doorbladeren kwam hij een verhaal tegen over Narcissus.

De alchemist kende de legende van Narcissus, een knappe jongeman die iedere dag zijn eigen schoonheid ging bewonderen in het meer. Hij werd zo gefascineerd door zichzelf, dat hij op zekere dag in het meer viel en verdronk. Op de plaats waar hij gevallen was, groeide een bloem, die narcis werd genoemd.

Maar zo rondde Oscar Wilde het verhaal niet af.

Hij zei dat er, toen Narcissus stierf, enkele oreaden—bergnimmfen—aankwamen, die zagen hoe het meer veranderd was in een moeras van zilte tranen.

‘Waarom huil je?’ vroegen de oreaden.

‘Ik huil om Narcissus,’ zei het meer.

‘Dat verbaast ons niet, dat je huilt om Narcissus,’ vervolgden zij. ‘Per slot van rekening liepen wij allemaal achter hem aan, maar was jij de enige die van dichtbij naar zijn schoonheid mocht kijken.’

‘Was Narcissus dan mooi?’ vroeg het meer.

‘Wie zou dat beter kunnen weten dan jij?’ reageerden de oreaden verbaasd. ‘Per slot van rekening boog hij zich iedere dag op jouw oevers voorover.’

Het meer bleef even stil. Ten slotte zei het: ‘Ik huil om Narcissus, maar ik heb nooit gemerkt dat Narcissus knap was. Ik huil om Narcissus omdat ik, telkens als hij op mijn oevers ging liggen, diep in zijn ogen mijn eigen schoonheid weerkaatst kon zien.’

‘Wat een mooi verhaal,’ zei de alchemist.

Eerste deel

W. S. GIBBS

De jongen heette Santiago. Het begon te schemeren toen hij met zijn kudde aankwam bij een oude verlaten kerk. Het dak was er grotendeels af en waar vroeger de sacristie was geweest stond een enorme vijgenboom.

Hij besloot daar te overnachten, dreef de schapen door het open deurgat naar binnen en sloot dat af met een paar planken, zodat er 's nachts geen een kon ontsnappen. In die streek zaten weliswaar geen wolven, maar een keer was er een dier 's nachts weggelopen en had hij een hele dag moeten zoeken voor hij het gevonden had.

Hij legde zijn jas op de grond en ging liggen met het boek dat hij net uit had als kussen. Voor hij in slaap viel, bedacht hij dat hij dikkere boeken moest gaan lezen: daar had hij langer wat aan en het waren betere kussens voor 's nachts.

Het was nog donker toen hij wakker werd. Hij keek omhoog en zag de sterren flonkeren door het half vernielde dak.

Ik zou nog wel even willen slapen, dacht hij. Hij had dezelfde droom gehad als de week ervoor, en ook nu weer was hij vóór het einde wakker geworden.

Hij stond op en dronk een slok wijn. Toen pakte hij zijn herdersstaf en begon de schapen, die nog lagen te slapen, wakker te maken. Veel moeite kostte dat niet, want de meeste dieren werden vrijwel meteen nadat hij op was gestaan, vanzelf wakker. Alsof een of andere mysterieuze kracht zijn leven verbond met dat van deze schapen, die sinds twee jaar met hem rondzwierven op zoek naar water en voedsel. 'Ze zijn al zo gewend aan mij dat ze mijn vaste tijden kennen,' zei hij zachtjes. Hij dacht even na en bedacht toen dat het ook omgekeerd

kon zijn: dat hij aan de vaste tijden van de schapen gewend was geraakt.

Er waren echter een paar schapen die treuzelden met opstaan. De knaap stootte ze een voor een aan met zijn staf en riep ze bij hun naam. Hij had altijd geloofd dat de schapen konden verstaan wat hij zei. Daarom las hij soms ook hardop de stukken uit boeken aan ze voor die de meeste indruk op hem hadden gemaakt, of praatte hij over de eenzaamheid en de vreugde van een herder in het veld, of leverde commentaar op de nieuwigheden en veranderingen in de dorpen en steden die op zijn route lagen.

Maar de laatste twee dagen had hij het praktisch alleen gehad over een meisje, de dochter van een winkelier in het dorp waar hij over vier dagen zou aankomen. Hij was er maar één keer geweest, het jaar ervoor. De winkelier deed in stoffen en wilde er altijd zelf bij zijn als de schapen geschoren werden, om niet opgelicht te worden. De jongen had het adres gekregen van een vriend en was ernaartoe gegaan.

*

‘Ik moet wat wol verkopen,’ zei hij tegen de winkelier.

Het was druk in de zaak en de man vroeg de herder te wachten tot het donker werd. Hij ging voor de winkel op de stoep zitten en haalde een boek uit zijn tas.

